

НАРОДЕН ТЕАТЪР "ИВАН ВАЗОВ"

Стенограма

Х У Д О Ж Е С Т В Е Н

С Ъ В Е Т

С о щ и я ,

26 ноември 1986 година

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е :

	стр.:
1. ОТКРИВАНЕ И ДНЕВЕН РЕД	4
2. ИЗКАЗВАНИЯ	
Николай Люцканов	5
Асен Миланов	7
Славка Славова	8
Виолета Гиндева	9
Маргарита Дупаринова	9
Иванка Димитрова	10
Адриана Андреева	11
Младен Киселов	12
Асен Шопов	14
Стефан Данаилов	15
Антония Каракостова	16
Пенчо Линов	17
Георги Гайтаников	18
Таня Масалитинова	20
Дико Фучеджиев	20
Таня Масалитинова	23
Константин Илиев	23
3. ЗАКРИВАНЕ	24

ПРИСЪСТВУВАЩИ:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ

ЧЛЕНОВЕ: КИРИЛ ВОДЕНИЧАРОВ
АНТОНИЯ КАРАКОСТОВА
ПЕНЧО ЛИНОВ
КОНСТАНТИН ИЛИЕВ
НИКОЛАЙ ЛЮЦКАНОВ
МЛАДЕН КИСЕЛОВ
АСЕН ШОПОВ
СТЕФАН ДАНАИЛОВ
ГЕОРГИ ГАЙТАНИКОВ
ГАЛИНА АСЕНОВА
АТАНАС ВЕЛЯНОВ
АСЕН МИЛАНОВ
ВАЛЯ ГИНДЕВА
ИВАНКА ДИМИТРОВА
ТАНЯ МАСАЛИТИНОВА
МАРГАРИТА ДУПАРИНОВА
АДРИАНА АНДРЕЕВА
СЛАВКА СЛАВОВА

ОТСЪСТВУВАЩИ:

БАНЧО БАНОВ
ЕНЧО ХАЛАЧЕВ
САВА ХАШЪМОВ
АНДРЕЙ ЧАПРАЗОВ
ВЕЛКО КЪНЕВ

НАРОДЕН ТЕАТЪР "ИВАН ВАЗОВ"

Стенограма

Х У Д О Ж Е С Т В Е Н

С Ъ В Е Т

Състоял се в Заседателната зала на
Народен театър "Ив. Вазов"
на 26 ноември 1986 година

НАЧАЛО: 15.10 ч.

КРАЙ: 17.15 ч.

О Т К Р И В А Н Е:

ПРЕДСЕДАТЕЛ ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Другарки и другари,
Откривам заседанието на Художествения съвет
като предлагам то да протече при следния

Д Н Е В Е Н Р Е Д:

1. Обсъждане на пиесите "ЦЕР ГИНТ" от Ибсен, обработка на н.а. Н.
Люцканов,
"ПРОЗОРЕЦЪТ" от К. Илиев и
"ГОЛЯМ КОЛКОТО МАЛКА ЯБЪЛКА" от П. Анастасо

Имате ли някакви съображения по дневния ред? –

Няма.

За да бъдем по-конкретни, точни и оперативни

смятам че не е необходимо да обсъждаме всяка пиеса по отделно. Всеки от вас може да се изкаже едновременно за която пиеса желае или за трите едновременно. И така, имате думата!

Разбира се, искам да направя една предварителна бележка, когато се внася една пиеса на Художествен съвет Литературното бюро трябва да излезе със свое становище за нея. Тъй като др. Банов е болен очевидно сме възпрепятствувани да направим това, но тук са другите драматурзи и може би някой от тях ще ни запознае с гледището на Литературното бюро за всяка една пиеса.

Имате думата! Др. Люцканов!

НИКОЛАЙ ЛЮЦКАНОВ!

Ще кажа няколко думи за "Пер Гинт", тъй като това е обработка искам да кажа защо и в каква насока. Току-що гледах "Пер Гинт" в СФРЮ, където също е обработка. Обработката там е твърде по-радикална по същество. От оригинала на Пер Гинт те са направили един съвременен човек, който няма нищо общо с другия. Един съвременен човек, който търси изход от тази каша на съвременния свят и за когото такъв няма. Човек минава през света и през всички възможни съблазни, падения и възход, даже минава и през хомосексуализма, за да стигне до задънената улица, до невъзможността да излезе от безизходицата на съвременния свят. Обработката е почти концертна, лишена от среда, но е направена на много високо професионално равнище. Предимно млади актьори с всичкия уклон към съвременния западен театър. Вътре има много остър секс, откровеност и на моменти жестокост. Ако си спомняте оригинала искам да кажа, че на български има един стар превод. Играна е 1924 година и от този спектакъл няма почти никакви спомени и един превод, който е невъзможно да бъде разчетен. Има два великолепни руски превода и немски, ако някой ги е чел сигурно си спомня, че основните задачи на Ибсен са две: да разобличи дребния буржоа на Норвегия с неговия уклон към експлоатация на съседа си, с неговата страст към печалбата и по всяка вероятност

в това отношение Ибсен успява. Втората му задача е да смаже изцяло норвежкия фолклор в идеализацията. Нещо което е много чуждо за нас и до голяма степен ненужно. Югославяните изцяло са изхвърлили тази линия, също и Африка, лудите, опита да намери човек себе си и така нататък. Ако има опит за адаптация на наша почва тя също е в две направления – едната е изоставянето на норвежкия фолклор и вторият момент е леко пренасочване на разобличаването на дребния европейски буржоа към философията на материала. – нещо заложено в самото произведение. Но важното е какъв е изходът за човека. При сърбите няма изход, човекът трябва да умре. Аз не съм докрай стабилен в точността на изхода, но ми се струва че за човекът някакъв изход все пак трябва да бъде показан. Дали това ще бъде във верността на Солвег, дали в обезценяването на неизвестния, не знам. При всички случаи ще се нуждаем от някакви провокации, или провокации, които ще се появят по време на работата, ако се стигне до работа. Това е по отношение на понятието "обработка". Това е от този род произведения, които всяко време или всяка режисура има възможност да направи. Както всяко сериозно произведение, така и всяко поколение прави опит да пренасочи материала към своята чувствителност. Второто нещо е, че съм се помъчил да отида към завършването на този вид театър, който от известно време ме интересува. Това е театърът на бърз монтаж, на овладяване на обстановката по подобие на "Синята птица" и още по-точно в политическото извисяване на личността. Фактически всяко е насочено към този вид театър. Това е, което исках да кажа предварително.

ПЕНЧО ЛИНОВ:

С колко действащи лица е пиесата на сърбите и има ли възможност една роля да се изпълнява така, че да дава възможност на актьора да вземе няколко роли?

НИКОЛАЙ ЛЮЦКАНОВ:

Седемнадесет роли са, един актьор може да изпълнява по четири роли.

ПЕНЧО ЛИНОВ:

Още един въпрос имам – при тази преработка ти само си размествал или си изменял?

НИКОЛАЙ ЛЮЦКАНОВ:

Изменям идейния смисъл и дописвам.

АСЕН ШОПОВ:

Не ми е ясно това, което е написано на челната страница редакционна неуточненост ли е точната редакция? Каква е точната редакция?

НИКОЛАЙ ЛЮЦКАНОВ:

Мисля, че е точната редакция.

АСЕН ШОПОВ:

Аз го чета "Пер Гинт" по Ибсен – преработка Люцканов. Така ли да го разбирам?

НИКОЛАЙ ЛЮЦКАНОВ:

Да.

АСЕН МИЛАНОВ:

Люцканов не може да ме убеди, въпреки че е преработил пиесата – в тази пиеса нищо и никога не може да стане освен това и сърбите са направили най-добре, че са вкарали секс. А с тези пророци там, най-много да вкараш повече танци, друго за забавление в този Ибсен не виждам. Не съм за такава пиеса. Но за този човек, както го е написал Ибсен каквото и да е то се отнася за всеки човек. Как никога нищо не избира, все в един аспект е даден. Просто е невъзприемлив. Но ако иска нека го направи, може

пък и да се пълни салона, но аз не виждам как можеш да убедиш хората, че в тези превръщания има нещо потенциално добро в него. Аз мислех, че сега ще се приема пиесата. Но щом сме я решили... За другите две пиеси съм възторжен. Тези диалози на малка сцена са чудесни. Мисля, че непременно трябва да ги играем. За камерна сцена "Прозорецът" мисля, че е виртуозна пиеса. И смисъл има. Заслужава си. По-добре ще бъде и от "Черна комедия". Като драматургия искам да кажа. Литературното бюро може и да не каже нищо, но мисля, че доста е разговаряно по този въпрос.

СЛАВКА СЛАВОВА:

Аз ще започна с "Пер Гинт". Може би защото аз имам някаква слабост към тази северна литература, към тези северни автори. Страшно ми допада и ми харесва тяхната природа. Когато четох "Пер Гинт" само това ми беше пред очите: че целият този север със сложността си ще бъде интересно да се търси, да се намери и да се направи в нашия театър. Много ми хареса, единственото нещо, което ме кара да отправя един съвет към др. Люцканов е може би не сега, а догодина да се направи, защото веднага си я представих в стила на "Синята птица". В такъв случай аз съм много за тази пиеса.

За "Прозорецът". Вие всички знаете, че кажи-речи на всяко заседание съм говорила за пиесите на Константин Илиев. Но винаги съм имала предвид неговите мащабни пиеси. Не съм против "Прозорецът", но това не е най-силната му пиеса. Нека го представим с една негова баш пиеса. Второ - пиесата до скоро се играеше в "199", а има и филм. Да се помисли за пиеса на К. Илиев, но не тази. За другата пиеса искам да отворя една скоба. Аз не съм против никого, аз съм само за театъра и в изказванията си изхождам само от интереса на театъра. Нищо друго не ме интересува. Мога да си имам своите отношения с хората, но тук нямам нищо против тях. Сега искам да кажа, че никак не ми хареса пиесата на Петър Анастасов без да имам нищо против този човек. Според мен това е една слаба драматургия. Нещо полукриминално и когато

Асен Миланов ми говори за диалог много се учудвам. Та той е на такъв посредствен език. Против тази пиеса съм. Това е.

ВИОЛЕТА ГИНДЕВА:

По начало аз съм малко озадачена от това, че напоследък се въвежда една практика за авторизиране на класиците. Имам съпротива за това. Ибсен е голямо име и по-добре да вземем такава негова пиеса, която не се нуждае от дописване. Освен това все ми се струва, че "Пер Гинт" е от по-силно символичните му произведения, докато в някои от творбите му има смесване на реалния живот и символизма и те са по-близо до нашия зрител. Знаете, че почти всички негови пиеси, поставени тук не са били с огромен успех, макар че са поставяни на добро ниво. Но публиката не ги е консумирала. Това идва именно от този символизъм. Ако трябва да бъде Ибсен по-добре да се ориентираме към неговите други пиеси. Уважавам творческата позиция на Люцканов, след като той има действително едно лично пристрастие и желание да проявява своите сили именно върху този материал и ако се сметне, че това е мотив нека се включи. Но мен ме дразни преправянето на класиците. Те са класици, защото винаги носят съвременното и ние трябва да го донесем до зрителите, а не да ги преправяме. Това е по повод на "Пер Гинт". За другите две пиеси аз се радвам. Само искам да обърна внимание по повод на "Прозорецът". Зная за хубавия филм затова когато се избира режисьор нека да обърне внимание на това да се направи едно оригинално решение на спектакъла, за да не се повтаряме с предишните продукции. Има такава опасност. Може би си имат слабостите тези пиеси, но всички знаем колко е трудно в момента за българските пиеси. Ние нямаме материал за избор.

МАРГАРИТА ДУНАРИНОВА:

Не зная дали има хора, наели се да поставят тези пиеси. Ако всички са избрани вече, както за "Пер Гинт" смятам,

че просто трябва да се уважи правото на творческа изява на тези хора. Смятам също така въпреки че все още на сцената ни се играе "Синята птица", не би било излишно и името на този автор в афиша на театъра. Не се съмнявам, че др. Люцканов при който и да е вариант ще направи така, че то да звучи добре на нашата сцена. Това се отнася и за "Прозорецът". Жалко, че сега се поставя този въпрос, но макар и със закъснение хубаво би било този, който се заеме да я представи така, че да заслужава. Смятам, че и от третата пиеса би могло да се направи хубаво представление. Но този, който я прави трябва да поеме трудната задача да я направи такава, каквато би трябвало да бъде.

ИВАНКА ДИМИТРОВА:

За кой сезон беше предвидена за осъществяване пиесата "Пер Гинт"?

- За този.

Според мен въобще е невъзможно да влезе, след като имаме голямата задача за 70-годишнината и "Хамлет". А ако въобще искате да знаете нашето мнение, нямам нищо против да ви кажа, че така както е направена е обеднена пиесата. Този простор, който търси Ибсен в човешката личност и го извежда към спасителния бряг тук не се чувствава. Действително не чувствавам ренесансовата личност на 19 век. Все пак това е един период от ранното творчество на Ибсен. Творчество на младостта, на красотата и т.н. В драматизацията не чувствавам, не разбирам необходимостта от това в сегашния момент тази пиеса да бъде включена - и в този и в следващия сезон.

Другите две пиеси мисля, че са с големи качества. Но колегите са прави, че трябва да сме наясно дали застава някой режисьор зад едната или другата и не бива да се пропуска в процеса на работата да се продължи творческия процес между режисьора и автора. Тяхното осъществяване не би представлявало пречка, защото е с малко действащи лица и само ще обогати работата.

Аз мога да направя една забележка, а режисьорът да иска да развие по друг начин пиесата. Не ми е ясно защо се поставят тези Художествени съвети, след като има режисьорска колегия и литературно бюро, сред които трябва да се решат тези проблеми?

ПРЕДСЕДАТЕЛ ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Кандидат за постановката на "Прозорецът" е Пламен Марков от Театъра на народната армия. За другата постановка има кандидат сериозен режисьор, но аз няма да го спомена, тъй като не съм получил отрицателен отговор от нашите режисьори. След като направим с тях тази конкретизация, ще ви съобщя.

ИВАНКА ДИМИТРОВА:

Разбирам увлечението на др. Люцканов към този стил театър, но защо той напуска това, което сме видяли като една огромна негова изява – политическия, партиен и патриотичен театър?

АДРИАНА АНДРЕЕВА:

Най-радостно усещане ми достави "Прозорецът" на Константин Илиев. Може би защото познавам цялото му творчество. Това е един диалог толкова говорим, толкова влиза в нас и ми се струва, че в тази пиеса няма какво да се пипне. Това че е излязъл филм мисля, че никогоне вълнува. Идват нови поколения. Това са пет чудесни роли – по два състава и ето ти работа за хората. Другата пиеса също е много хубава. Чели сме голямо по количество издание на български пиеси и наистина няма. За "Пер Гинт" нямам никаква представа, не съм чела оригинала, но просто уважавам желанието на др. Люцканов да направи това произведение. Той е мислил, работил по тази пиеса и сигурно има свое виждане за нещата. Мисля че нищо няма да загуби театъра след великолепната постановка на "Синята птица" да има още една.

И да се появи Ибсен на нашата сцена.

МЛАДЕН КИСЕЛОВ:

Аз смятам, че трябва да се подходи по-практически към въпроса. По отношение на предложението за "Пер Гинт" съм на мнение, че това което ни каза др. Люцканов преди да започнем обсъждането изразява една готовност и едно сериозно намерение. Смятам, че всички наши съображения сега са свързани с текста, докато в това, което той каза аз улавям една неизречена възможност за изразяване на смисъл, който ще бъде търсен и правен с други театрални средства. Смятам, че толкова енергична и категорична режисьорска готовност за започване на работа трябва да се оцени с достойнство. Това е един от режисьорите в българския театър, който винаги минава един дълъг и сложен подготвителен период, за което смятам че всички ние трябва да си дадем сметка. Тоест на сцената ние ще видим едно завършено произведение, което изключва случайни неща. Ще имаме възможност да обсъдим, да се дискутира, да се срещнем с едно произведение, което ще носи знака на един професионализъм. Аз подкрепям идеята, защото смятам че заявката, която прави режисьорът е дълбоко основателна. По принцип поддържам подобен подход, защото съм свидетел на неща, които са изненадващи когато едни класически текстове бъдат преосмислени и разбирам, че класиката трябва да се прави каквато е, но това е един по-дълъг разговор. Защото специално северните драматургии, които при нас идват вторично преведени, а по начало всеки превод е нещо вторично, едва ли могат да се поставят направо. В случая освен текстови превод Люцканов е замислил и един театрален превод, който е един от театралните митове. И да се интерпретира този мит е право на всеки сериозен творец. Един човек, доказал с творчеството си своята творческа претенция, според мен има право да предложи едно такова произведение. Тук мисля че трябва да се отиде към онази форма, в която всички подобни преработки в световната практика се правят. Тъй като става дума за

преработка на основната идея и смисъл в това не виждам нищо лошо, смятам го за една много амбициозна задача. Понеже има много подобни факти, смятам даже че ние сме изостанали. Това дава хоризонти, тези опити са много полезни. Независимо какъв ще бъде резултатът смятам че такова включване от страна на режисьора ще доведе до един интересен опит.

По отношение на българските произведения. Много бих искал да започне сценичният живот на Константин Илиев на нашата сцена. Но с оригинално произведение. Смятам че това е основен въпрос, който не б и трябвало да се отнесе днес на нашето заседание. За мен е ненормално, че такова име го няма на нашия афиш. "Прозорецът" си е "Прозорец". Той може да бъде направен или да не бъде направен. Въпросът стои по-широко. Константин Илиев като автор на Народния театър и в този смисъл отсъствието му от афиша е нещо непонятно за мен, както и другите имена от неговия ранг, които в момента работят. Вярвам, че днешното обсъждане ще се превърне на един призив към Константин Илиев да замисли пиеса за Народния театър. Това е не само възможно, но то е свързано с реалностите на тази труппа, която има в себе си много сили, бои и цветове, които да съответствуват на неговите виждания. Така че казвайки "да" на "Прозорецът", то е просто с половин уста, тъй като това не е истинското влизане на Константин Илиев при нас. Аз смятам, че това предстои да бъде дневен ред на нашите съвети, докато не стане факт. Призовавам и Константин Илиев да погледне на днешния съвет като на едно добро пожелание да видим негов текст на сцената ни. Съдбата на "Одисей пътува към Итака" е показателна, но не изчерпва въпроса. Всеки пише по свой начин и аз си давам сметка какво значи един такъв призив. Наистина е болезнено да гледаш един такъв афиш без името му.

Втората българска пиеса като начални стъпки на този наш автор носи всички недостатъци на тези начални стъпки. В тази пиеса има някои чисто авторски проблеми, проблеми на изясняването на посланието, което се отправя. Поддържам въпроса за режисьора, който ще работи, защото за тази пиеса това е то

решаващо нейното значение. Необходима е с ясна идейна провокация да се подходи към автора, за да може той да отговори на някои идейни въпроси и после как те са реализирани като диалог. В това отношение "Обещай ми светло минало" беше много по-ясна. Тук се прави една крачка към една уж сложност на сценичния език, а се отива към една мъгливост и размиване на посланието. Театърът би могъл да приеме това като първоначален работен вариант на едно сътрудничество между автора и режисьора и след това съветът да разгледа неговия последен вариант. По принцип смятам, че само крайно слаби български заглавия трябва да отхвърляме, а останалите да минат един лабораторен период при нас. Това е нещо, което сме длъжни да направим. А дали най-накрая ще види бял свят това произведение това не е от значение. Тоест аз съм за започването на звездните войни на лабораторна работа и оттам нататък трябва да се обсъжда.

АСЕН ШОЦОВ:

"Пер Гинт" – на лице е предварително извършена работа от творческо естество и авторски ангажирано. Мисля, че в нея има смисъл и когато режисьорът прави тази преработка, то вътре е заложено определено виждане на театралния спектакъл. Мисля, че Люцканов има ясни намерения и аз ги уважавам и съм "за". Искам да добавя още нещо. Ние допускаме, че има неписан закон да нахвърляме редица заглавия като че ли всеки е запазил едно или друго нещо за себе си и друг не може да го поставя. В този смисъл, ако на др. Люцканов не липсва интерес към някое от предложените заглавия, независимо от кого, "Народен враг" например аз категорично съм повече за него, то е и по-удобно за поставяне в сегашния момент. Тоест имам готовността да кажа, че няма нищо против той да направи това произведение, считайки че то е по-нужния материал за театъра. Трето, с всичкото уважение към извършената работа мисля че това не е редакция за заглавната корица. Тук авторството липсва. Така има нещо двусмислено. Но има хора, компетентни да решат този въпрос. За двете останали пиеси категорично съм "за".

СТЕФАН ДАНАИЛОВ:

Понеже съм с много свежи впечатления от това, което гледахме в Югославия и не съм чел оригинала на пиесата, това което е написано тук ми вървеше много трудно. Имах впечатлението, че ще възкресяваме човешката същност в добро. В Югославия излезнаха наяве много негативни моменти, които съществуват и в пиесата и не знаех как ще се постигне това извеждане към доброто начало. Всеки носи Пер Гинт в себе си. Интересно е, че сръбските актьори бяха много млади. Майката на Пер Гинт се играе от актриса връстничка на самия него. Играе младата група и представлението е построено на страшно бърз ритъм. Втората част се играе от възрастните актьори и тя е трагичната част. Възгледите, които Люцканов е вложил ме карат да се съмнявам, че Ибсен е желал да възкреси доброто в човека. Защото негативното е по-лесно възприемчиво от човека. Струва ми се, че това е и съвременното мислене в нашето време. Разбира се, Люцканов иска да възкреси доброто, това си е негово право, негово виждане. Но аз съм за реализацията на това представление, тъй като съставът, който ще се ангажира ще бъде доволен от ролите, тъй като няма да се влиза и излиза – има действително хубави роли. От друга страна основното е, че се изисква невероятна организация на работата и дисциплина. Фактът, че сърбите играят от 10 заглавия 8 техни класически произведения и пълнят с тях салона, с което обезпечават един много важен момент – тяхното финансово състояние е показателен. "Пер Гинт" са го правили два месеца. Но в този смисъл не трябва да се плашим – че има една главна роля и другите не са. Много е важно кои са хората, с които Люцканов ще работи, защото периода е по-особен. Това е най-важния момент, а аз съм за "Пер Гинт" и то в името на това, което ще стане на сцената. Хубаво е, че нашият Художествен съвет обсъжда всяка пиеса, но основно тя трябва да бъде обсъждана от Литературното бюро и режисьорския съвет. За другите две пиеси аз съм особено настроен в смисъл на полза от българските заглавия. Нас в Юго-

славия за шовинизъм ни упрекуват, а ние не можем да направим няколко български заглавия. Аз съм и за това, че Константин Илиев добре познава актьорите, които играят в този театър и в бъдното си писание ще има предвид и театъра, в който работи. Пламен Марков определено има интересни идеи. За третата пиеса съм твърдо "за". Добре е един известен поет, начинаещ драматург стабилно да присъствува в нашия репертоар. Освен това мисля на всички ви е ясно, че нямаме богат избор от заглавия, които бихме могли да направим заедно с тези големи палитри, които трябва да се правят. Действително и от гледна точка на това, че на камерна сцена нямаме нито едно българско заглавие, струва ми се че тази пиеса трябва да влезе през този сезон в работата. Сега сме 26 ноември, а "Пер Гинт" се оформи в края на миналия сезон, но явно че има и творчески момент, когато е мислена тази пиеса не е била готова и не можеше да се коментира, предполагам. Но ми се струва, че режисьорският съвет трябва да определя конкретния план за работа до края на сезона, за да имаме по-ясни представи и да не изпадаме в такива ситуации.

АНТОНИЯ КАРАКОСТОВА:

Искам да започна с това, че много отдавна не сме присъствували на факта Художественият съвет да обсъжда едновременно две български пиеси съвременни. Вярно е, че "Прозорецът" фигурира в нашия репертоар. Съзнателно изчаквах, макар че Литературното бюро има становище по въпроса. Заглавието е утвърдило присъствието си в нашата литература и то с едно по-особено място и с присъствието на самия Константин Илиев като има в нашата драматургия, с една силно проявена чувствителност към проблематиката на съвременната младеж, към онази ранимост и агресивност на тази младеж и с онази отвореност на прозореца към света около него. Пиесата не е само с камерната си проблематика, но и с жизнените проблеми, които поставя в едно директно присъствие.

Петър Анастасов има свой ярък индивидуален глас, с който той влезе в нашата драматургия. Особен е психологизма му, в контекста между двама души има едно огромно съзнание за разбирането помежду им, да се намерят след тези драматични събития. Това е достатъчното основание това произведение да бъде представено за разглеждане тук. А това че ще се работи според мен е подразбиращо се. Много интересен е женският образ и образът на писателя. Мога да споделя това, което е лично мое, субективно становище по отношение на обработката на "Пер Гинт". Тук има вина и самото Литературно бюро, защото ние абсолютно застанахме на това, че обработка трябва да има и не съм убедена, че някой театър може да постави пиесата в нейния оригинал. Обработката е неизбежна при подхода към това заглавие. Грешката, която смятам, че Литературното бюро допусна е, че позволи преводът да бъде направен сега, а не след две години, когато ще бъде готов преводът от оригинала, и то от руски а не от немски език, който е значително по-близък до оригинала. Не съм специалист на тези северни драматургии и не съм сигурна, но моето субективно възражение е в разделянето на образа на повече актьори, в случая трима. Но това е може би режисьорско хрумване, което трябва да се уважи като решение. Някъде между полюсите и единството на тези три образа има нещо много по-могъщо и цялостно, отколкото това възрастово деление на героя. Думата "обезценяване" употребена някъде ми се струва основателна. А възприятията ми от югославския спектакъл са директно на зрител и не се дължат на никакви коментари.

ПЕНЧО ЛИНОВ:

Ако Банчо Банов беше тук и изложеше нашето общо становище аз сигурно нямаше да се изкажа. Първо смятам, че двете камерни пиеси не влизат в репертоара толкова заради Константин Илиев или заради Петър Анастасов. Те влизат защото в този момент са необходими на нашия театър. На камерна сцена нямаме български спектакъл, там те са необходими. Права е Славка, че това не е

най-добрата пиеса на Константин Илиев, но това още не значи, че това е лоша пиеса и че няма право да бъде в нашия репертоар. Напротив, аз смятам, че има място тук. Вярно е, че пиесата на Петър Анастасов не е завършена още, тя се работи и Банчо струва ми се е там като консултант. Според мен слабостите ѝ не са в диалога, а повече в мъжкия образ и в посланието. Усилията на автора са именно по тази линия. Но аз смятам, че ще се стигне до един подобър вариант и тя ще намери своето място в нашия репертоар. По-сериозен е въпросът с "Пер Гинт". Когато правехме репертоара миналия сезон Люцканов представи един списък от 11-15 заглавия, които той желае да постави. Сред тях бяха и "Идиот" и "Варвари" и други едри класически произведения, с които той е известен в миналата си режисьорска работа. Спомням си, че тогава се опитах да го отклоня от тях, тъй като вече са познати. "Пер Гинт" е нещо ново. Нещо като откритие за репертоара на Народния театър. Игран е толкова отдавна, че никой от съвременните зрители не го помни. През този сезон ми се искаше да имаме точно такива едри заглавия и затова по влияние на мен струва ми се, той се спря на това заглавие. Вие четете какво става по света и знаете как се поставят класическите произведения сега. Едва ли е възможно едно произведение написано преди толкова години да се постави точно както е написано от автора. Преработките са крайно необходими. Люцканов има пълното право да направи тази преработка, лошото е, че не съм чел оригинала и не мога да сравнявам, но той има право да интерпретира Ибсен с дата 1986 година. Но от това, което ни представя той като текст ми се струва, че не всичко може да се разбере. Само 50 % се разбира даже, но вероятно както и "Синята птица", която беше в същото положение в началото, а се получи отличен резултат, така и това представление ще ни накара да си спомним този съвет. Аз не харесвам "Народен враг".

ГЕОРГИ ГАЙТАНИКОВ:

Искам да започна от изказването на Стефан Данаи-

лов и Младен Киселов. Смятам, че българската драматургия трябва да бъде застъпена и защитена по достойнство, защото напоследък започна да се разводнява, а мисля че наличието на тези две пиеси дава такава възможност. Но трябва да се намери режисьор, който да вземе присърце тази драматургия и не просто да отбие номера, а да работи с голяма възискателност. Затова много важно е да се намери сериозен подход. Разбира се, аз не смятам, че тази пиеса е най-добрата на Константин Илиев, но тя има място в нашия театър. Искам само да го помоля като член на състава на този театър да подходи с по-голямо доверие и желание към това да бъде реализиран като автор на този наш театър в бъдеще. Смятам, че реализацията на неговата пиеса сега да бъде една начална стъпка за неговите бъдещи проявления, които ще бъдат написани специално за нас. За пиесата на Петър Анастасов също мисля, че има място тук. Ще стои много добре на камерна сцена, но с един сериозен режисьор. Като прочетох сега "Пер Гинт" нищо не разбрах, прочетох я пак и пак нищо, но ми се струва че и оригинала да прочета, пак няма да ми бъде много ясна тази пиеса. И тъй като нашето доверие към възможностите на др. Люцканов е голямо и той не ни е провалил в никоя от неговите пиеси, напротив, били сме приятно изненадани от него, мисля че и сега можем да му се доверим. Друг е въпросът, че пред нас стои един сериозен проблем - дали може да се реализира сега. Това е може би най-същественото, за което се изказаха повечето от хората. Довършва се "Сребърна сватба", влизат две камерни пиеси, освен "Хамлет" и пиесата за 70-годишнината моята тревога е как да влезе и "Пер Гинт"? Да не изпаднем след време в някакви ситуации на нерви, които няма да са благоприятни за никого. Затова искам да се помисли по-сериозно и искам да апелирам към колегите режисьори и да помоля обезателно и категорично да се изискват поне по две пиеси от режисьора, но да не стане както в началото на сезона. Ако се реши да се смени една пиеса и се наложи режисьорът да се пренастрои и да започне работа върху друга, а той не е способен - това за мен е недопустимо.

ТАНЯ МАСАЛИТИШОВА:

Аз имам едно конкретно предложение. Като изслушах всички виждам колко е по-полезно да се изкажеш накрая. Естествено "Пер Гинт" е много интересно произведение и най-важното е, че др. Люцканов знае какво иска. Но нас ни чака "Хамлет", който е една много отговорна, трудна, сложна работа и според мен би било нечовешко и неетично да се поставят някакви такива граници за поставянето на тази пиеса. Не бива да натискаме сроковете за "Хамлет", което от своя страна няма да е благоприятно за "Пер Гинт", която също е една много трудна пиеса. Затова според мен по-добре е да отиде веднага след съветската пиеса за другия сезон. За да има възможност и той нормално да работи. А не да се сблъскат изведнъж "Пер Гинт" и "Хамлет" и да се хванат за косите. Понеже "Прозорецът" ако се прави с един добър режисьор и има малко хора и много комедийни моменти, защо да не се направи тя на голяма сцена през този период? Има възможност да се вмести точно в този срок и защо др. Люцканов да не я направи? А Пламен Марков да направи пиесата на Петър Анастасов? Уверявам ви, че на голяма сцена и декоративно тя ще бъде по-интересно решена.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има ли други предложения? – Няма.

Обсъждането беше много полезно и аз приемам начина, по който то се разви с индивидуални предпочитания към една или друга пиеса, което е напълно нормално. Друг е въпросът, че има проблеми, които трябва да се решават практически и тогава често сме принудени да не се съобразяваме с това, което сме говорили и то поради обстоятелства, които или не сме предвидили, или са се усложнили допълнително. Правя тази уговорка, защото от изказванията, които чухме тук, в различна степен се дава право и на трите произведения да влязат в репертоара на театъра.

Не бих могъл да отделя никое от тях, но има една реалност, свързана с програмата на театъра, за която започна най-накрая да се говори. Ние направихме премиерата на "Троянки", която малко позабави старта на "Сребърна сватба". В същност, ние изместяваме премиерата към 23 декември, тоест само една седмица след първоначалната дата. Това е нормално и не мисля, че ще се правят други корекции, защото означава да се отиде след Нова година, а е нежелателно както за нас, така и за съветските ни гости-постановчици. Не сме започнали репетициите на "Хамлет", понеже др. Шопов не е дал разпределението, но се надявам, че утре ще бъде обявено – без хората, които са в "Сребърна сватба". Тази вечер ще се реши проблемът с Велко Кънев и утре вече всичко ще ни бъде ясно. Младен Киселов изяви желание да работи пиесата за 70-годишнината от ВОСР и нейната подготовка ще започне между първи и десети май. Ще се избере вероятно между "Така ще победим" и още едно две заглавия, за които Художественият съвет ще бъде информиран. Аз съм човекът, който трябва да прави всички сметки в театъра и виждам, че голямо представление между "Хамлет" и пиесата за 70-годишнината не се побира. Дали потърпевшият ще бъде Николай Люцканов или някой друг, така или иначе се създава ситуация, в която ние в този период голямо представление не можем да осъществим. Отлагаме заглавието на Младен Киселов "Човек на всички времена", за да направи той пиесата за 70-годишнината. Така че подготовката на тези две големи представления създава една рамка, в която ние трябва да разположим нашата програма. Пиесата на Петър Анастасов може също да се работи в това време. Според мен доста сложен е въпросът за мъжките роли, в момента освен 33-те жени, свободни ще останат следните актьори: Стефан Гецов, Андрей Чапразов, Рачко Ябанджиев, Георги Раданов, Георги Георгиев – ГЕЦ, Сава Хашъмов, Петър Василев, Мирослав Миндов, Венелин Пехливанов.

С тези актьори от мъжка страна театърът ще разполага в този период. Моето желание е да се реализира и една българска класическа пиеса за голяма сцена. Това е възможно и с

него ние ще удовлетворим искането на Комитета за култура, а сме и задължени. Очевидно е необходимо да се потърси решение за ангажирането на дамския състав с предвиждане за използване на хората, чиито имена ви прочетох – задачата е много сложна и трудна. Моля Литературното бюро да продължи усилията си до началото на другата седмица да разполагаме със заглавия, които бих могъл да имам предвид за включване в програмата на театъра. Иначе не виждам решение на задачата в този период с "Пер Гинт" или друго голямо заглавие, още повече когато се касае за една обработка, в която се съдържат рискови фактори, поправки в процеса на работата и така нататък.

Режисьорите, които трябва да работят са Николай Люцканов и Енчо Халачев. Ще имаме среща с тях, за да обсъдим ситуацията. Искам да чуя от тях какви намерения имат и да им предложа някои свои идеи, свързани с възможностите за работа в театъра, както и с реализацията на тези две заглавия. Вие сами разбирате, че за решението на задачите по такъв начин се изисква максимално добра воля и обсъждане на всички възможности. "Хамлет" заема всички млади и от средното поколение мъжки сили, смятам че тук това заглавие беше адмирирано, то е включено от всички нас в репертоара на театъра и сме еднакво ангажирани към неговата реализация. Ние сме ангажирани и към другите заглавия, но някои от тях по необходимост трябва да преместим. Смятам, че час по-скоро трябва да започнат репетициите на "Хамлет", за да не се затрудняваме с декора и с постановъчната част, а да можем да разчитаме на максималните възможности за работа. Положението е точно такова, като смятам че ясно го изложих пред вас и трябва да се съобразим с него. Рамката е от завършването на "Хамлет" до началото на май или ако някой от режисьорите е готов да работи със свободните актьори и с тези, които ще се освободят от "Сребърна сватба", ще има възможност да работи при положение, че се спрем на подходящо заглавие. Иначе атмосферата в театъра няма да бъде много добра, тъй като от 37 жени само четири ще работят, а останалите ще чакат следващото разпределение или да включим

някоя от камерните постановки, в която да дублираме женските роли

Другари, такова е положението в момента, но нещата са подвижни и винаги можем да се пренагласим. Засега сме принудени да се пренагласяваме към тази обстановка. Ако сме реалисти, смятам че сме затруднени в този период да рализираме "Пер Гинт" като имаме предвид персонажа му, а в никакъв случай не може да се отложи пиесата за ВОСР. Това е точно и ясно положението, с което трябва да се справим.

ТАНЯ МАСАЛИТИНОВА:

Понеже става дума за този период - "Женско царство" от Ст.Л.Костов никъде не е правена освен във ВИТИЗ. Това е смешна комедия с много женски роли. Много смешна българска комедия. Ние и досега събираме пълни сборове с "Двубой", така че комедията е нещо много необходимо.

КОНСТАНТИН ИЛИЕВ:

Аз не се изказах, но все пак за другите пиеси мога да кажа по нещо. "Пер Гинт" според мен е някак си отливка от отливка. Оригиналът много се е загубил и имам доста големи резерви към литературния текст. При Ибсен са пределно категорични нещата за тези резки обрати в развитието на героя. В текста на Люцканов има една такава плахост към подхода. Боите са много ярки и силни, няма и така, и така. А той се страхува да го направи

"Прозорецът" може да се започне от Пламен Марков след 15 март, моля да се има предвид тази подробност. Този период наистина е много труден, той ще предизвика трудности и при разпределението на другата пиеса. А въпросът за пиеса за камерната сцена става твърде актуален.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

От нашите режисьори няма кандидати за тези две

български пиеси, така че и в двата случая вероятно ще работим с гастролъори. Това не значи, че ще отнемем времето и мястото на нашите режисьори. Тези въпроси ще бъдат изяснявани допълнително и то без много протакане, за да можем да се оправим с трупата. Имате ли други въпроси? – Няма.

Някакви мнения по точка "Разни"? – Няма.

В такъв случай, поради изчерпване на дневния ред обявявам заседанието на Художествения съвет за закрито!

ДИРЕКТОР:

/Д. Фучеджиев/